

NORGES HØYESTERETT

Den 1. juni 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Endresen, Bårdsen og Arntzen i

HR-2016-01149-U, (sak nr. 2016/924), straffesak, anke over dom:

A (advokat Knut-Erik Storlykken Søvik)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke til Høyesterett over lagmannsrettens dom i straffesak vedrørende grovt heleri.
- (2) Sandefjord tingrett avsa 16. november 2015 dom med slik domsslutning:

"A, født 00.00.1969, frifinnes.

A frifinnes for krav om erstatning til B og C."
- (3) Oslo statsadvokatembeter anket dommen til Agder lagmannsrett. Anken ble henvist til ankeforhandling, og det ble gitt samtykke til ny behandling av det sivile kravet.
- (4) Agder lagmannsrett avsa 7. mars 2016 dom med slik domsslutning:
  - "1. **A, født 00.00.1969, dømmes for forbrytelse mot straffeloven § 317 fjerde ledd, jf. første ledd sammenholdt med straffeloven § 64 første ledd til fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder. Soningen utstår i medhold av straffeloven § 52 flg. hva angår 9 – ni – måneder med prøvetid i 2 – to – år.**
  2. **A betaler innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse, i solidaransvar med D og E, 2 500 000 – tomillionerfemhundretusen kroner – i erstatning til B og C."**

- (5) Bakgrunnen for domfellelsen er at en konto som A disponerte og var indirekte eier av, ble benyttet i forbindelse med et grovt bedrageri av et eldre ektepar.
- (6) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen og straffutmålingen. I tillegg er det begjært ny behandling av det sivile kravet. Det er i korte trekk anført at lagmannsrettens domsgrunner har mangler som hindrer prøving av anken og som etterlater tvil om lagmannsretten har lagt til grunn korrekt lovforståelse vedrørende hvilket skyldkrav som skal anvendes. Dette knytter seg både til at domsgrunnene er mangelfulle på flere punkt, at viktige momenter ved bevisførselen er utelatt fra dommen og at mindretallets syn ikke i tilstrekkelig grad er angitt. Videre utgjorde det en saksbehandlingsfeil at A ikke fikk anledning til å forklare seg sammenhengende og fritt for lagmannsretten, særlig vedrørende sine forretningsforhold. Dette har også gitt seg utslag i at lagmannsretten har lagt til grunn feil faktum når det gjelder As økonomiske situasjon i august 2012. Endelig utgjorde det en saksbehandlingsfeil at rettsbetjent og tidligere polititjenestemann Tor Inderaak må ha snakket med lagmannsrettens medlemmer om domfelte i samme sakskompleks, E, som han hadde etterforsket flere av sakene mot. På denne måten påvirket han rettens medlemmers oppfatning om at A var "fullt på det rene med at E både hadde dårlig rykte og dårlig økonomi". Når det gjelder straffutmålingen anføres at denne er for streng, og at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til at saken gjelder et langt lavere beløp enn i Rt. 2015 side 295, den lange tiden som har gått siden forholdet ble begått samt straffesakens innvirkning på As familiesituasjon.
- (7) Det er nedlagt slik påstand:
- "1. Agder lagmannsretts dom av 7. mars 2016 oppheves.**
- Subsidiært**
- 2. Anken over straffutmålingen og erstatningsutmålingen henvises til ankeforhandling."**
- (8) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle, og bestridt at det foreligger feil ved lagmannsrettens dom. Det er i korte trekk anført at lagmannsrettens domsgrunner ikke har mangler som hindrer prøving av anken. Domsgrunnene angir hovedpunktene i lagmannsrettens bevisvurdering, og hindrer ikke Høyesterett i å prøve om det faktiske grunnlaget som beskrives er dekkende for det aktuelle straffebudets objektive og subjektive sider. Videre ble A gitt anledning til å forklare seg fritt, herunder å kommentere påtalemyndighetens bevisførsel vedrørende As forretningsforhold og økonomi. Høyesterett kan ikke overprøve lagmannsrettens bevisbedømmelse knyttet til As økonomi, jf. straffeprosessloven § 306 andre ledd. Endelig er det ikke riktig at rettsbetjent Tor Inderaak påvirket lagmannsrettens medlemmer, idet disse allerede var kjent med at E tidligere het F. Lagmannsrettens utmålte straff er rimelig.
- (9) Det er nedlagt slik påstand:
- "Anken nektes fremmet."**
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder forhold A er frifunnet for av tingretten, men domfelt for i lagmannsretten. Han har følgelig ankerett, og samtykke kan bare nektes dersom utvalget "finner det klart at anken ikke vil føre frem", jf. straffeprosessloven § 323 første ledd siste punktum.

- (11) Anken retter seg mot lagmannsrettens saksbehandling i tilknytning til det subjektive straffbarhetsvilkåret om forsett og straffutmålingen.
- (12) Utvalget behandler først saksbehandlingsanken.
- (13) Når det gjelder anførselen om at domsgrunnene ikke er tilstrekkelige til å prøve lagmannsrettens forståelse av skyldkravet, følger det av straffeprosessloven § 40 femte ledd at det i domsgrunnene er tilstrekkelig å angi *hovedpunktene* i rettens bevisvurdering. Hvilke krav som følger av denne bestemmelsen fremgår av Rt. 2011 side 1 avsnitt 11:

"Lagmannsretten var satt med meddomsrett, jf. straffeprosessloven § 332 første ledd. For slike saker bestemmer straffeprosessloven § 40 femte ledd at domsgrunnene skal angi 'hovedpunktene i rettens bevisvurdering'. I dette ligger blant annet at det må fremgå hvorfor et bestemt bevisresultat legges til grunn, jf. Rt. 2009 side 1439 avsnitt 28. I følge forarbeidene til straffeprosessloven tok man ikke sikte på en omfattende eller detaljert begrunnelse. Retten skal først og fremst redegjøre for de springende punkter ved bevisbedømmelsen, og kort angi hva som har vært avgjørende, jf. Ot.prp. nr. 78 (1992–1993) side 77–78."

- (14) Lagmannsretten redegjør innledningsvis korrekt for beviskravet i straffesaker. Som grunnlag for at sannsynlighetsforsett finnes bevist, legger flertallet "avgjørende vekt på måten A betalte pengene til E sammenholdt med det han da visste om Es tidligere handlinger og forretningsførsel". Denne bevisvurderingen er drøftet over halvannen side i dommen.
- (15) Utvalget finner det klart at lagmannsrettens begrunnelse for at det foreligger sannsynlighetsforsett tilfredsstillende kravene til domsgrunner.
- (16) Lagmannsrettens flertall legger for det første vekt på at tilbakebetalingen til E skjedde kontant. Den omstendighet at lagmannsretten ikke drøfter As forklaring om at han først etterlyste Es kontonummer for å tilbakeføre pengene til ham elektronisk, kan ikke sees å utgjøre en saksbehandlingsfeil. Selv om en slik opplysning vil inngå i rettens frie bevisvurdering, utgjør den ikke et "springende punkt" som det var påkrevd å redegjøre nærmere for i begrunnelsen.
- (17) Bevisvurderingen knyttet til As kjennskap til Es tidligere handlinger og forretningsførsel, er blant annet begrunnet ut fra As kjennskap til at E "både hadde dårlig rykte og dårlig økonomi" ut fra deres flerårige bekjentskap. Flertallet legger også vekt på As tidligere bistand med Es pengetransaksjoner, og på at Es forklaring til A om at midlene han hadde fått hånd om var en gave fra "reservebesteforeldre", manglet troverdighet.
- (18) Domsgrunnene på dette punkt hevdes å være mangelfulle fordi As forklaring i tilknytning til følgende momenter ikke ble drøftet; at han *tidligere* hadde overført penger elektronisk til E, at flere av Es tidligere domfellelser skrev seg fra en periode da han hadde et annet navn som A ikke var kjent med samt at A ikke hadde sett programmet "TV-2 hjelper deg" om Es kritikkverdige forretningsførsel. Det er også vist til at et avspilt lydbandopptak fra en samtale mellom A og E seks måneder etter de påtalte handlinger, ikke er kommentert.
- (19) Utvalget kan ikke se at det var en saksbehandlingsfeil å ikke drøfte de påberopte delene av As forklaring. Som lagmannsrettens flertall bemerker avslutningsvis, beror utfallet av bevisvurderingen i tilknytning til tiltaltes forsett på en totalvurdering av opplysningene fremkommet under ankeforhandlingene. Samlet sett er domsgrunnene klart tilstrekkelige til å prøve lovanvendelsen under skyldspørsmålet. Anførselen om at mindretallets syn er mangelfullt begrunnet kan åpenbart ikke føre frem.

- (20) Utvalget finner det videre klart at heller ikke de øvrige anførte saksbehandlingsfeil kan føre til opphevelse av lagmannsrettens dom. Beviskravet for at det foreligger saksbehandlingsfeil er alminnelig sannsynlighetsovervekt, jf. HR-2016-217-A.
- (21) Det er ikke protokollert noe i rettsboken om at tiltalte, som var representert ved advokat, ikke fikk forklare seg fritt under ankeforhandlingen. Den omstendighet at administrator styrer en tiltalts forklaring i retning av det som er relevant for saken, utgjør ingen saksbehandlingsfeil. A hadde på vanlig måte også anledning til å kommentere bevisførselen, herunder forklaringen fra tidligere revisor i hans aksjeselskap. Bevisvurderingen under skyldspørsmålet i tilknytning til As økonomi kan Høyesterett ikke prøve.
- (22) Det er heller ikke konkrete holdepunkter for at lagmannsretten har latt seg påvirke av rettsbetjent Inderaaks kjennskap til E. Denne anførselen er begrunnet med at lagmannsrettens kjennskap til Es forrige navn må skrive seg fra rettsbetjenten, som kjente E fra sitt tidligere arbeidsforhold i Vestfold politidistrikt. Utvalget viser til at opplysningen om at E hadde flere domfellelser under navnet "F", fremgår av tingrettens dom. Som påtalemyndigheten påpeker i sin påtegning, skal opplysningen også ha fremkommet i programmet avspilt på slutten av første rettsdag "TV-2 hjelper deg".
- (23) Utvalget går så over til å behandle straffutmålingsanken.
- (24) Lagmannsretten idømte A en straff på fengsel i ett år og seks måneder, hvorav ni måneder ble gjort betinget. Ved straffutmålingen er det tatt hensyn til at saken er blitt "noe gammel" uten at det derved forelå "liggetid" under etterforskningen eller irettføringen. A har anført at lagmannsretten tar et uriktig utgangspunkt ved å legge seg på samme tidsramme som i Rt. 2015 side 295, som gjaldt hvitvasking av et langt større beløp enn i saken her. Til dette bemerkes at det i den saken forelå flere formildende omstendigheter. Dertil kommer at As straff er gjort delvis betinget. Etter utvalgets syn er den idømte straff i tråd med etablert nivå for denne typen lovbrudd, jf. Rt. 2015 side 345, og finner det klart at heller ikke straffutmålingsanken kan føre frem.
- (25) I og med at Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem, kan den nektes fremmet etter straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (26) Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at ingen del av anken "gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett", gis det ikke samtykke til noen del av anken, jf. § 323 første ledd andre punktum.

SLUTNING :

Anken tillates ikke fremmet.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Clement Endresen
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Riktig utskrift: